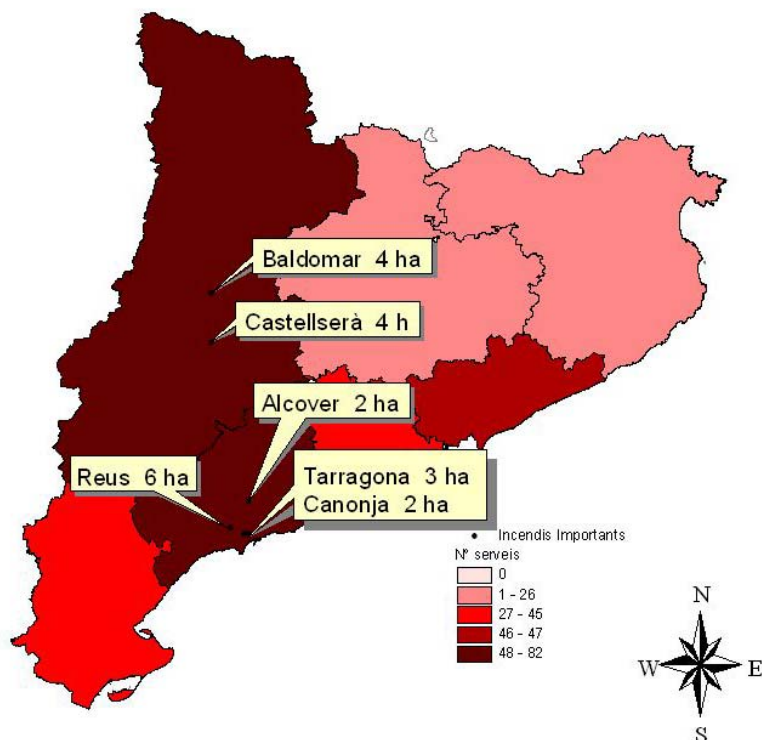

ÍNDEX

- 1. Que hem tingut**
 - Evolució dels serveis
- 2. Disponibilitat de combustible.**
 - Evolució de la sequera
 - Drought Code
 - Herbòmetre
- 3. Aspectes a destacar.**
 - Incendi Montserrat del 1861.
 - Campanyes d'informació pública de l'Estat espanyol per prevenir incendis forestals provocats durant el 1940-1970.
 - Noves qualificacions professionals publicades al BOE.
- 4. Apunts**
 - Resum Guies operatives
 - Anunci Pulaskinada

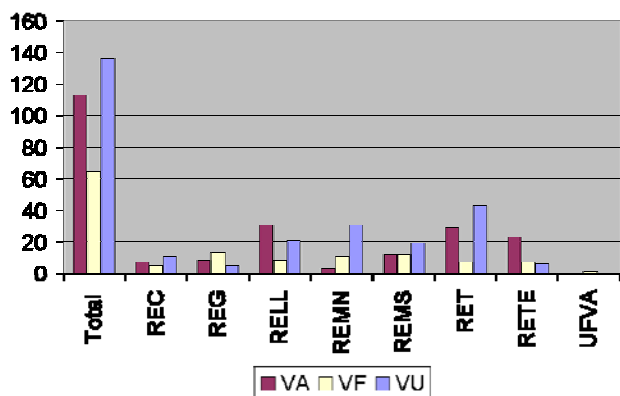
1. QUE HEM TINGUT

Tendència comparada des de principi d'any fins:

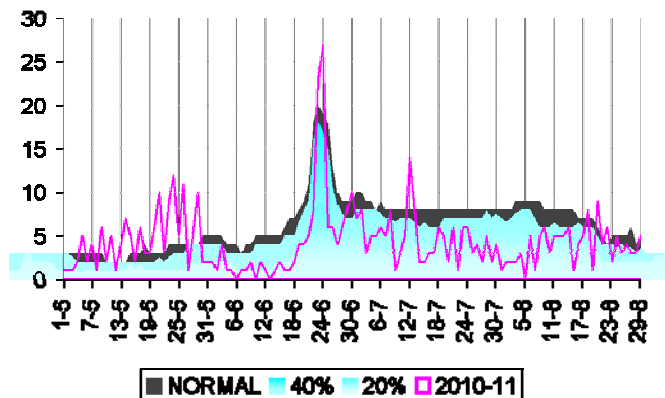
	07/09/2011	07/09/2010
Número de serveis (VA+VU+VF)	4200	3936
Superfície (ha)	1904	927

Fig. 1. Nombre de serveis (VA+VU+VF) des del 18/08/2011 fins al 07/09/2011 i serveis de >2 ha

Gràfic 1. Serveis totals i per regió segons el tipus de serveis de vegetació en 20 dies, del 18/07/2011 al 07/09/2011.

Els serveis urbans destaquen per sobre dels forestals i dels agrícoles tant a la RET com a la REMS i la REMN. Per altra banda els serveis agrícoles continuen destacant tant a la RELL com a la RETE. La majoria dels serveis d'incendis de vegetació tenen lloc a les zones més seques del territori i sembla que comencen a incorporar-se tant la REMS com algunes parts de la REMN.

Gràfic 2. Mbs13 (serveis de vegetació forestal) des del 15/06/2011 fins al 07/09/2011. Comparar amb l'evolució normal (gris fosc, percentil 50% del darrers 10 anys), i menor del normal en blau.

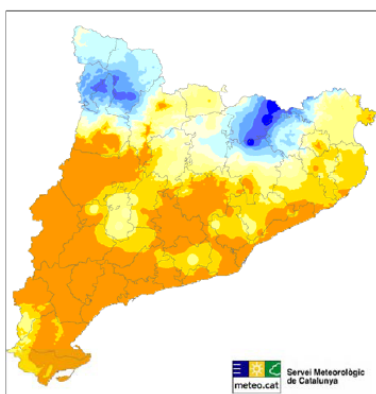
El número d'incendis forestals ha estat en general per sota de la mitja dels últims anys, especialment al mes de juliol on les abundants precipitacions únicament deixaven en campanya al terç Sud del territori. Un agost marcat per la inestabilitat i per l'entrada d'una onada de Sud ha incrementat el número de serveis especialment en la RETITE, la RELL i l'extrem nord de la REG. La falta de precipitacions de les últimes setmanes fa que encara pugui estar disponible el combustible en totes aquestes regions.

2. DISPONIBILITAT DE COMBUSTIBLE

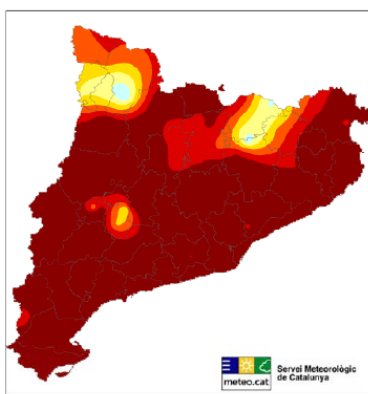
Evolució de la sequera (disponibilitat de combustibles vius i gruixuts morts)

L'ona de Sud es retira desinflat-se progressivament deixant pas a un període d'instabilitat amb **tempestes i caiguda de llamps** els dies 24, 29 i 30 d'Agost i dies de **vent del Nord i Mestral (el 26/8)**. Han aparegut diversos **focs de llamps** en zones forestals del nord de Lleida, Ports i Montsià, com el de **Taús 22/8 (0,2 ha)**, **La Sènia 29/8 (0.8 ha)** i **Montenisell (29/8 0.01ha)** cremant tots ells en baixa intensitat. L'ona de sud de l'agost i les escasses i disperses precipitacions de les últimes setmanes han provocat que la disponibilitat dels combustibles hagi augmentat i que zones del territori que consideràvem fora de campanya després de les abundants pluges del juliol s'hagin reactivat (Sud del Bages i sud del Solsonès). L'anticicló domina aquesta darrera setmana de setembre fent pujar les temperatures i baixant les humitats relatives diürnes.

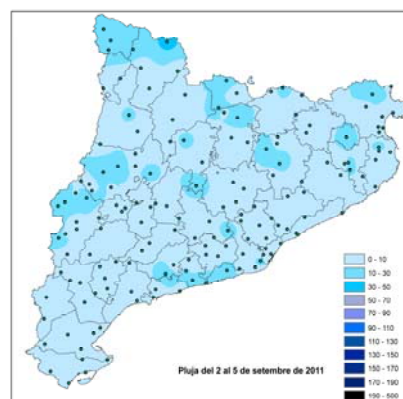
• Informació pluviomètrica *Font : DARPAMN*

Precipitació mensual (mm).
Agost 2011.

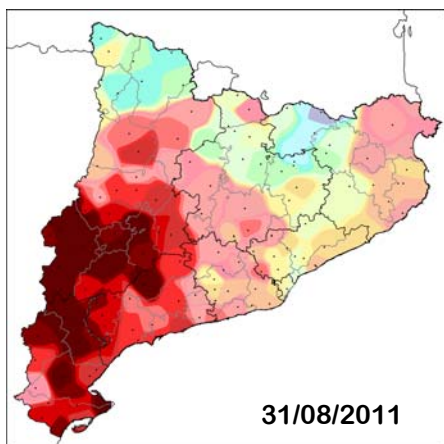
% Precipitació acumulada respecte de la mitjana climàtica.
Agost 2011.

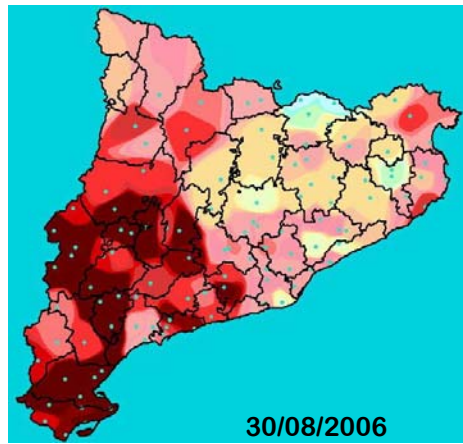
Pluja acumulada de l'episodi del 2 al 5 de setembre de 2011.

• Comparativa de l'Index de Sequera acumulada (Drought Code):

Font : DARPAMN

31/08/2011

30/08/2006

• Herbòmetre.

17/08/2011. Vandellòs

22/08/2011. Prades

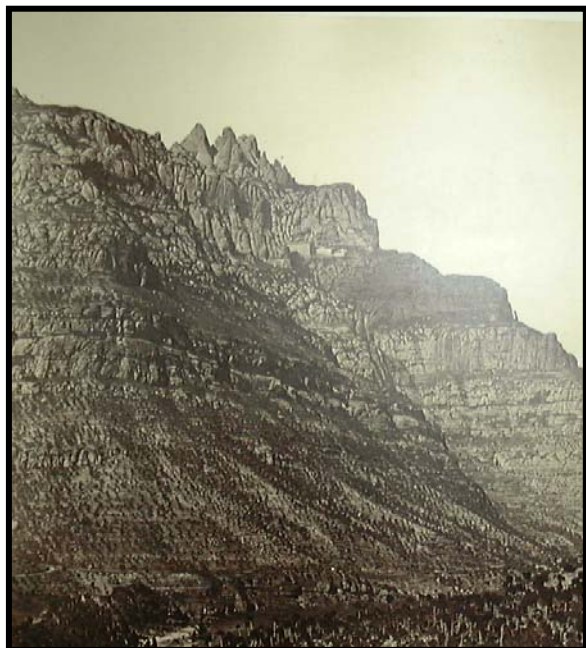

22/08/2011. Prades

3. ASPECTES A DESTACAR

150 anys d'un foc històric

Aquest Agost s'han complert 25 anys dels focs que assolaren pràcticament 6000 hectàrees de la muntanya de Montserrat, i que hom pensa que foren els pitjors incendis que havia patit mai la muntanya Santa.

Vessant Est de Montserrat (Fotografia realitzada al 1860 amb motiu de la visita de la reina Isabel II).

Res més lluny de la realitat, aquest més de Setembre es compleixen 150 anys del gran incendi que desbordà per complet tots els mitjans ordinaris de l'època i que, segons les cròniques, cremà pràcticament la totalitat del massís.

Situem-nos ara en la segona meitat del segle XIX en un context i un paisatge ben diferent de l'actual. La superfície dedicada al conreu assolí el seu màxim històric com a conseqüència de l'anomenada febre del vi, que s'estenia per aquest territori amb kilòmetres de feixes conreades enfilant-se costers amunt. Les porcions de bosc més destacables es concentraven en l'interior del massís i eren explotades a consciència. El sotabosc s'emprava diàriament pels forns de pa, els forns de calç i també pels forns d'obra cuita (aquest últims son especialment rellevants al sector del Bruc). Les colles de carboners eren habituals en els torrents i fondalades des de feia ja molts anys per lo que l'alzina, tant comú en aquets indrets, també es gestionava amb assiduitat. No cal oblidar el sector ramader que també contava amb diversos ramats dispersos per la falda de la muntanya. Partint doncs d'aquesta imatge agroforestal amb boscos poc densos i grans discontinuïtats en forma de prats i conreus, es fa difícil d'imaginar com fou possible que un foc originat a Collbató fos capaç de donar la volta a la muntanya com si es tractés de les agulles d'un rellotge.

Gravat del romanç publicat al 1861 que narrava en vers l'incendi de Montserrat.

Les cròniques de l'època ens confirmen que el foc s'originà la tarda del 2 de setembre de 1861 a les parts altes del terme de Collbató, asseguren que fou un incendi paorós que cremà la totalitat de la muntanya, arribant el foc des de Collbató a can Massana i d'aquí fins a Degotalls. L'interior del massís sembla que tampoc es va salvar de les flames ja que tal i com explica un romanç publicat uns mesos més tard, cremaren els voltants d'algunes de les ermites de la zona de Tebes (Sant Joan, St. Jaume, Sant Onofre i Sta. Magdalena), i també altres de la zona de Tebaida (la Trinitat la Sta. Creu, St. Dimes i St. Salvador). Els mitjans d'extinció que s'empraren foren únicament manuals, els grups de voluntaris i els Sometents dels pobles veïns es mobilitzaren a les poques hores, també es van enviar tropes militars, bombers, mossos d'esquadra i fins i tot un grup de "zapadores" provinents de Manresa. Sembla que pogueren extingir completament l'incendi el dia 5 de Setembre.

La falta de dades meteorològiques ens fa difícil de concretar la situació sinòptica d'aquell incendi que va propagar en direcció contrària als incendis de referència del municipi de Collbató com els del 1954, 1980 i el del 1986 que cremaren topogràficament afavorits en part per la marinada o com el gran incendi del 1994 que tot i ser succionat pels estrets (tipologia S1) cremà des de ponent cap a llevant.

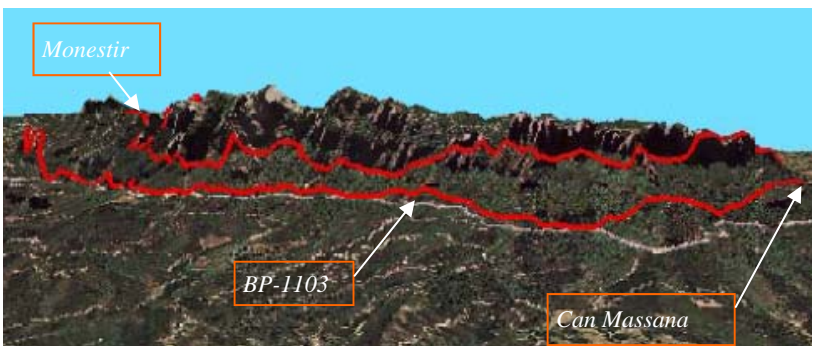
Tenint en compte les grandiloqüents cròniques de l'època, l'orografia del massís, els perímetres dels focs més recents, les discontinuïtats forestals que presumiblement hi haurien en la segona meitat del segle XIX i que hem determinat a partir de les feixes i barraques de vinya que han arribat als nostres dies; hem elaborat un possible perímetre de l'incendi del 1861, que en cap cas és una realitat fefaent, si no una aproximació a un foc amb 150 anys d'història.

Una interpretació d'aquell incendi be podria ser la següent:

La tarda del 2 de Setembre es declarà un foc al terme de Collbató. L'incendi evolucionà des de la part meridional del massís cap a ponent obrint-se en dos flancs ben diferenciats. El flanc dret avançaria canalitzant-se pels nombrosos torrents de la vessant Sud afavorit pel vent convectiu que deuria empènyer les flames cap al cor del massís a gran velocitat. Per contra el flanc esquerre avançaria en direcció al Bruc, suposem que cremant en baixa intensitat degut a la manca de grans acumulacions de combustibles, i potser guiats pels vents agregats d'una marineda reforçada que portà el foc fins a can Massana.

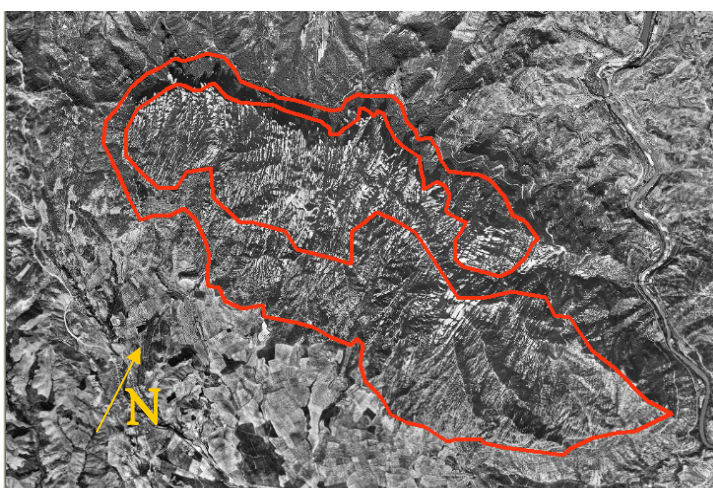

Perspectiva de la vessant Sud amb el perímetre aproximat de l'incendi del 1861

Perspectiva de la vessant Nord amb el perímetre aproximat de l'incendi del 1861

Un cop aquí el foc va girar 180 graus vers llevant introduint-se en la vessant Nord per continuar cremant en la mateixa direcció que el gran incendi del 1986. Segurament el comportament del foc va canviar respecte a la vessant Sud, per una banda la continuïtat de massa arbrada era més gran ja que la cara Nord es caracteritzava pel seu ús forestal (especialment per sobre de l'actual BP - 1103) i per l'altra, el foc podia ser empès pels vents de ponent tan comuns en aquesta part isolada del massís.

Es fa difícil saber si el foc pogué entrar a l'olla d'Agulles i en la zona dels Ecos ja que trobem alguns teixos (*Taxus baccata*) amb kores de més de 200 anys (p.ex. en la canal dels Avellaners o la part alta de la canal de St. Jeroni.), el que ens fa pensar que el foc va passar amb molt baixa intensitat o ni tants sols va passar (com tampoc ho va fer al 1986). Les cròniques indiquen que el foc arribà fins la zona dels Degotalls i pujà fins els Flautats arribant també a les ermites de St Dimes i la Santa Creu on el pogueren aturar abans d'entrar al Monestir. El dia 5 de Setembre es donava per extingit el foc i segons els nostres càlculs més optimistes, havien cremat vora 1000 hectàrees. Si el foc va aconseguir entrar en les zones d'agulles i dels Ecos (que fora ben possible) estariem parlant d'unes 1400 ha.

Perímetre aproximat de l'incendi del 1861, sobre ortofotomapa dels anys 50's on es pot apreciar encara un mosaic agroforestal ben definit (Font ICC. Ortofoto de Catalunya del vol Americà sèrie B 1956-1957))

Bibliografia:

- ASSUMPTA MUSSET I PONS, amb la col·laboració d'IVAN FERNANDEZ, Inventari de les construccions rústiques i de pedra seca al Parc Natural de la Muntanya de Montserrat, any 2010.
- P. CRUSELLES, Nueva historia del Santuario de Nuestra Señora de Montserrat, p 172. any 1896
- P. MIQUEL MUNTADES Montserrat, su pasado, su presente i su porvenir, any 1871
- SANTI LLEONART VIDAL, Pla de Prevenció d'incendis del perímetre de protecció prioritària B1, any 2001.
- Romanç, 1861, Imp. De Magrifa y Subirana, Ferlandina nº 47, antes 3.

Campanyes d'informació pública de l'Estat espanyol per prevenir incendis forestals provocats durant el 1940-1970.

Seijo, F. (2009) 'Who Framed the Forest Fire? State Framing and Peasant Counter-Framing of Anthropogenic Forest Fires in Spain Since 1940', *Journal of Environmental Policy & Planning*.

Les Campanyes públiques de l'Estat contra els incendis forestals provocats, han presentat una imatge dels incendis com un fenomen totalment negatiu i destructiu.

Aquesta visió dels incendis forestals com un "enemic" reflecteix el passat científic sobre el tema a nivell internacional, i es transmet als forestals espanyols amb les col·laboracions dels EUA en la dècada dels 50. L'estat espanyol veu el foc com una amenaça, tant pel pi repoblat com per les plantacions d'eucaliptus de propietat pública per a la indústria de la cel·lulosa.

Les campanyes d'informació pública van ser emprades per primera vegada pel "Servicio Forestal español" durant els primers anys de la dictadura franquista. Van promoure la reforestació i la van convertir en una prioritat en els esforços de reconstrucció econòmica durant la postguerra.

Figura 1: El títol d'aquest inusual cartell de la Segona Guerra Mundial, del Departament d'Agricultura, del Servei Forestal dels EUA, "la nostra negligència - és la seva arma secreta - preveniu els incendis forestals". Es refereix als incendis forestals que destrueixen la fusta necessària per a la guerra - per exemple per al seu ús en vaixells. Imatges de Hitler i Tojo (Alemanya i Japó).

En aquests primers anys, en l'intent de l'Estat espanyol per posar en marxa el seu propi esforç de propaganda forestal, era considerable la influència del model de l'Alemanya nazi de propaganda en els boscos, el model forestal de la selva negra.

En la seva major part, les campanyes van ser dissenyades per enginyers forestals que treballen per al Patrimoni Forestal de l'Estat (PFE). El seu objectiu principal era canviar les actituds dels joves cap als boscos i la generació rural més vella es va considerar perduda. En aquest sentit, els viatges subvencionats per l'Estat a repoblacions forestals i espais naturals per inculcar als nens i nenes "l'amor i l'estima de la natura" (Lleó, 1939, p. 78). L'anomenat "Dia de l'Arbre", figura 2, s'instaurà també en aquests anys com un component clau d'aquests esforços de propaganda.

La festa sol culminar amb la plantació d'un arbre per cada infant per fomentar la seva participació en els esforços

A finals dels 50, els dissenyadors de l'estratègia de comunicació de la lluita contra incendis forestals van començar a apartar-se de les formes de propaganda rudimentària pseudo-totalitària. Arrel dels acords del 1953 de la Guerra Freda, Espanya va començar a rebre una considerable ajuda econòmica i tècnica dels EUA. Aquest ajut inclou la transferència de tecnologia i l'assessorament d'experts en temes forestals, incloent campanyes d'informació pública (Vélez, 2006).

Un signe dels temps de canvi va ser la creació d'un "Smokey the Bear" (símbol de les campanyes d'EUA) a l'estil espanyol, un conill (figura 3) com a símbol de la campanya anti-incendis forestals espanyola (Vélez, 2006). La campanya del conill (fig 1) oferiria la mateixa imatge persuasiva d'informació pública per a tota la població: urbana i rural, joves i vells. El seu principal objectiu era alertar de l'existència del problema dels incendis forestals i a la vegada convertir a tots els ciutadans en guardes forestals.

El missatge de la campanya va ser adoptat acríticament i sense tenir en compte el paper dels incendis forestals en el maneig tradicional de la població rural de l'ecosistema mediterrani espanyol (Vélez, 2006).

Fig 4. Vinyeta de Mingote, 1967.

Fig 5. Vinyeta de Perich, 1970.

En la caricatura de Mingote (figura 4), un pagès camina pel camp observant tot tipus de senyals de prohibició i tancaments i, irònicament, fa un joc de paraules amb el lema de la campanya de l'estat, "alguna cosa meva es crema". En la imatge de Perich (figura 5), un personatge fumador de puro és representat sobre el contra-lema sarcàstic "Quan un bosc es crema, una cosa que li pertany a vostè es crema. . . senyor Comte ". Més tard les crítiques formulades pels dibuixants obririen el camí per als ecologistes i el seu èxit en la lluita a favor de la visió negativa dels incendis forestals en els anys 1980 i 1990.

Figura 6: Al 1971 les campanyes de l'Estat basades en el lema 'Qui crema el bosc? Van ser intel·lectualment més curioses i ambigües en la seva postura dels incendis forestals com "enemics", ja que va intentar fer front a les crítiques formulades per aquesta elit urbana.

La dècada dels 70 va quedar marcada per l'entrada definitiva de la informació pública en l'era de la televisió. En el passat, la ràdio i els tríptics o fulletons havia estat el canal preferit per a les campanyes d'informació pública de l'Estat.

A principis dels 70 a l'estiu a Televisió Espanyola era regular la transmissió d'anuncis públics anti-incendis forestals. Al mateix temps, l'Estat espanyol va començar a captar conscientment l'atenció dels mitjans sobre els incendis forestals. L'estiu a Espanya és un temps lent per a les notícies. L'agència estatal espanyola de boscos va començar a omplir aquest buit de notícies amb inundacions de publicacions diàries i setmanals amb comunicats de premsa sobre els incendis forestals, política forestal i les virtuts de les reforestacions patrocinades per l'Estat.

Així l'Estat aposta per aparèixer en els mitjans de comunicació, més com a informació, que com a propaganda o persuasió. Aquesta estratègia de comunicació més subtil es va veure afavorida, a més, per l'alt perfil mediàtic d'algunes de les tecnologies d'extinció de foc emprades per l'Estat. Els mitjans aeris d'extinció d'incendis van resultar ser particularment útils en el compliment d'aquesta funció. És molt comú durant l'estiu a Espanya veure els mitjans aeris omplir els seus tancs d'aigua a prop o davant de platges plenes de gent i embassaments. Com Torrent, un enginyer forestal, va assenyalar en un estudi de 1969 sobre l'ús de l'aviació per a l'extinció d'incendis " Mai l'espectacularitat dels avions va fallar en atreure l'atenció dels mitjans de comunicació. Això atorga a la lluita contra els incendis forestals una publicitat afegida" (Torrent, 1969, p. 41). Aquests avions també van donar lloc a un augment considerable del pressupost de l'estat per l'extinció d'incendis a finals de 1980.

LA SEGONA PART DE L'ARTICLE APAREIXERÀ AL PRÒXIM LO FORESTALILLO 151.

Noves qualificacions professionals publicades al BOE.

Al BOE del 4 d'agost de 2011 (BOE 186 - Pàgines 88303 a 88391) s'han publicat noves qualificacions professionals, relatives a l'extinció d'incendis forestals i altres contingències. S'afegeixen al 'Catálogo Nacional de Cualificaciones Profesionales', creat per adequar la formació professional i la unitat del mercat laboral. Consta de les qualificacions identificades en el sistema productiu i la formació associada a les mateixes, organitzada en mòduls formatius. Aquestes qualificacions poden ser adquirides mitjançant formació modular o altres tipus de formació, com el reconeixement de l'experiència.

- 'Operaciones de vigilancia y extinción de incendios forestales y apoyo a contingencias en el medio rural. Nivel 2'. Consta de 4 Unitats de Competència o Mòduls formatius:

UC1964_2: Ejecutar labores de vigilancia y detección de incendios forestales, mantenimiento de infraestructuras de prevención y extinción, e informar a la población

UC1965_2: Ejecutar operaciones de extinción de incendios forestales

UC1966_2: Realizar labores de apoyo en contingencias en el medio natural y rural

UC0272_2: Asistir como primer interviniente en caso de accidente o situación de emergencia.

- 'Coordinación de operaciones en incendios forestales y apoyo a contingencias en el medio rural. Nivel 3'.

UC1967_3: Organizar los medios humanos y materiales de la unidad de intervención, en la lucha contra incendios forestales y apoyo a contingencias en el medio natural y rural.

UC1968_3: Planificar y coordinar las operaciones de vigilancia, detección, extinción y prevención de las unidades de intervención en incendios forestales

UC1969_3: Coordinar las unidades de intervención en labores de apoyo a los grupos operativos de protección civil en contingencias en el medio natural y rural

UC1970_2: Realizar las funciones de nivel básico para la prevención de riesgos laborales en el ámbito de la prevención y extinción de incendios forestales.

UC0272_2: Asistir como primer interviniente en caso de accidente o situación de emergencia.'

Aquestes qualificacions s'afegeixen a altres ja existents a la 'Familia Profesional de Seguridad y Medio Ambiente', de:

- 'Extinción de Incendios y Salvamento (Nivell 2)'

Més informació de les recentment aprovades qualificacions relatives a extinció d'incendis i altres contingències: http://boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2011-13388

Més informació sobre el Catàleg Nacional de Qualificacions: http://www.educacion.gob.es/educa/incual/ice_incual.html

4. APUNTS

GO 11.04. MANIOBRES COMBINADES

Tipus de maniobres:

- **Instal·lació d'aigua amb recolzament d'eines manuals:** l'equip d'instal·lació d'aigua realitza la 1ª fase d'extinció i l'equip d'eines manuals controla les reproduccions i punts calents

- **Instal·lació d'aigua amb recolzament d'eines mecanitzades:** l'equip d'instal·lació d'aigua realitza la 1ª fase d'extinció i l'equip d'eines mecanitzades ha de garantir un treball de remat fàcil, eficaç i segur al punta de llançà que realitzarà el remat.

- **Instal·lació d'aigua amb recolzament de maer:** El principal objectiu dels MAER és fer entrar en rang d'extinció l'incendi per als equips terrestres, l'equip d'eines manuals controla punts calents i l'equip d'instal·lació d'aigua realitza fase d'extinció.

-**Instal·lació doble:** La 1ª fase d'extinció la realitza una instal·lació d'aigua, l'equip d'eines manuals controla les reproduccions i punts calents i l'altre instal·lació d'aigua garanteix la 2ª fase d'extinció.

-**Atac des d'autobombes en moviment:** Instal·lació d'aigua extingeix amb el vehicle en moviment.

-**Definició de perímetre amb eines manuals + foc tècnic + instal·lació d'aigua:** L'equip d'eines manuals consolida el perímetre i/o realitza franja de baixa densitat de combustible, l'equip de foc tècnic defineix perímetre, i l'instal·lació d'aigua garanteix la 2ª etapa d'extinció.

Instal·lació d'aigua + equip foc tècnic

PULASKINADA 2011

Ens plau convidar-vos a la propera Pulaskinada que tindrà lloc el pròxim diumenge 25 de setembre a Colldejou.

Els equips que vulguin participar es poden començar a apuntar enviant un correu electrònic a utgraf@gencat.cat indicant els noms dels participants. Si voleu apuntar-vos al dinar també podeu enviar un correu a la mateixa adreça, tant si participeu a la Pulaskinada com si no.

**Properament rebreu un tríptic informatiu.
Us hi esperem a tots!**

